

Харченко О. О. Застосування інноваційних педагогічних технологій при організації самостійної роботи студентів педагогічного коледжу / О. О. Харченко, О. О. Кечик // Науковий вісник Донбасу : електронне наукове фахове видання. – 2013. – № 1 (21). – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN21/13koospk.pdf>

УДК 377.8.091.322 – 048.37

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

У статті розкрито процес організації різноманітних форм самостійної роботи студентів педагогічного коледжу засобами інноваційних педагогічних технологій; визначено роль самостійної роботи в професійному становленні майбутнього фахівця.

Ключові слова: інноваційні педагогічні технології, самостійна робота студентів, фахівець.

Сучасна педагогічна наука характеризується переосмисленням й зміною багатьох поглядів і підходів, відмовою від деяких установлених традицій та стереотипів. Сьогодення потребує від педагога-практика високого професіоналізму, володіння сучасними формами та методами роботи. Нині для освіти характерним є пошук нових педагогічних можливостей, що пов'язано насамперед з відмовою від традиційного навчання, зверненням до новітніх тенденцій у вищій освіті. Тому сьогодні важливим є застосування інноваційних педагогічних технологій у процесі підготовки майбутніх учителів.

Проблема застосування інноваційних технологій у процесі підготовки студентів педагогічного коледжу є однією з найбільш актуальних в системі сучасної професійної підготовки фахівців, бо тісно пов'язана із формуванням у молоді мотивації до навчання, яка впливає на якість засвоєних ними знань та розвиток фахових умінь та навичок, їх професійну компетентність. Реалії

сьогодення показують, що професійна педагогічна компетентність сучасного викладача нині неможлива без практичного володіння сучасними методами навчання та інноваційними технологіями викладання навчального матеріалу, а отже вимагає від педагогів вищої школи постійного професійного удосконалення та самоосвіти.

Навчити студента самостійно оволодівати знаннями – одне з головних завдань дидактики вищої школи. Таким чином, актуальність дослідження проблеми інноваційних педагогічних технологій при організації самостійної роботи студентів педагогічного коледжу обумовлена соціальними потребами в спеціалістах з високим рівнем знань, здатними ефективно використовувати новітні технології у професійній діяльності.

Значний внесок у розробку методології й теорії поняття педагогічної технології зроблений зарубіжними педагогами – М. Кларком, Ф. Персивалем, Г. Веллінгтоном, М. Вулманом, С. Сполдингом, Д. Фінном, А. Ламсдейном, П. Мітчеллом, Р. Томасом та вітчизняними науковцями: О. Агаповою, Ю. Бабанським, В. Беспальком, В. Боголюбовим, І. Зимньою, М. Кларіним, І. Лернером, Б. Лихачовим, В. Монаховим, О. Савельєвим, Г. Селевком, Н. Тализіною та ін.

Питанням упровадження інноваційних технологій навчання займалися педагоги: І. Дичківська, І. Первін, О. Пехота, О. Пометун, А. Старєва та ін.

На теоретико-методологічному рівні проблема організації самостійної роботи студентів знайшла своє висвітлення в працях багатьох сучасних вчених-педагогів: А. Алексюка, Ю. Бабанського, В. Беспалька, П. Підкасистого; психологів: О. Леонтєєва, К. Платонова, С. Рубінштейна; методистів: О. Біляєва, Л. Паламар, М. Пентилюк, К. Плиско. Різні аспекти, які торкаються вивчення особливостей організації самостійної роботи студентів у виші, продовжують обговорюватися на сторінках як вітчизняної, так і зарубіжної педагогічної, навчально-методичної літератури, у ході науково-практичних конференцій, на Інтернет-форумах (А. Аюрзайн, М. Гарунов,

М. Єрастов, І. Зимня, В. Козаков, І. Лернер, Р. Нізамов, А. Усова, А. Цюприк, М. Ярмаченко та інші).

Метою нашого дослідження є розкриття процесу організації самостійної роботи студентів педагогічного коледжу засобами інноваційних педагогічних технологій, аналіз найбільш ефективних методів її організації.

Існує багато трактувань самостійної роботи студентів, але якщо всі погляди об'єднати та виділити головне, то виходить, що самостійна робота студентів – це основна форма організації навчання, яка включає різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності, яка здійснюється на аудиторних та позааудиторних заняттях з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей студентів під керівництвом викладача або без його безпосередньої участі. У контексті нашого дослідження самостійна робота визначається як вид навчальної діяльності, спрямований на формування пізнавальних здібностей студента, їх спрямованість на безперервну самоосвіту.

Інноваційні педагогічні технології навчання надають можливість викладачу для досягнення дидактичної мети застосовувати як окремі види навчальної роботи, так і будь-який їх набір, тобто спроектувати навчальне середовище. Орієнтовані на викладача інструментальні засоби дозволяють йому оперативно поновлювати зміст навчальних і контролюючих програм відповідно до появи нових знань і технологій. Викладач одержує додаткові можливості для підтримки і спрямовування розвитку особистості студента, творчого пошуку й організації їхньої спільної роботи [1, с. 158].

Слід зазначити, що серед широкого кола інноваційних педагогічних технологій неабиякого розвитку набули *інформаційні технології (ІТ)*. У науковій літературі термін "ІТ" визначається як сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі й подання інформації, що розширює знання людей і розвиває їхні можливості щодо керування технічними і соціальними проблемами [2, с. 149].

Інформаційні технології відкривають студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для творчості, знаходження і закріплення усяких професійних навиків, дозволяють реалізувати принципово нові форми і методи навчання [1, с. 152–153].

Традиційно самостійна робота студентів проводиться за такими формами: а) індивідуальні (реферативні повідомлення, курсове, дипломне проектування, самостійна науково-дослідницька робота, індивідуальні консультації, олімпіади тощо); б) групові (проектне та проблемне навчання, навчання у співпраці, ігрове проектування, групові консультації, факультативні заняття, заняття в гуртках); в) масові (проектне навчання, програмоване навчання) [3, с. 48].

Актуальною в умовах сьогодення є задача організації регулярної і продуктивної самостійної роботи студентів з використанням допоміжних засобів навчання, які згідно з класифікацією Ч. Купісевича включають візуальні, аудіальні, аудіовізуальні і частково автоматизуючі процес навчання (електронні підручники, навчальні ігри, комп'ютерні лабораторії, мультимедійні аудиторії) [4, с. 227]. У самостійній роботі студентів педагогічного коледжу широко використовуються традиційні (нетехнічні) засоби і технічні засоби навчання. Серед технічних засобів навчання все ширше використовується комп'ютер і відповідне програмне забезпечення, зокрема, електронні словники, електронні енциклопедії, тренувальні, контрольні та тестові завдання тощо. Розширення традиційного арсеналу способів, засобів, прийомів самостійної роботи за рахунок широкого застосування інформаційних технологій навчання, зокрема, залучення комп'ютерних технологій повинно сприяти вдосконаленню навчального процесу у вищій школі. Використання комп'ютерних навчаючих програм у самостійній роботі є поліфункціональним. Впровадження комп'ютера покликане створити умови для вироблення навичок й умінь працювати самостійно; дає можливість здійснити диференційований та індивідуальний підхід як у виборі матеріалу, так і в темпах роботи окремих

студентів; сприяє розширенню та поглибленню знань з фаху; ставить студента перед необхідністю глибоких знань з навчальних дисциплін, без чого неможливе одержання професійно орієнтованої інформації.

Мультимедійні засоби та мережа Інтернет у реалізації концепції самостійної роботи студентів дозволяють виконати наступні задачі: а) оптимізувати процес навчання; б) підвищити якість навчання; в) інтенсифікувати процес вивчення навчальних дисциплін; г) підвищити мотивацію до вивчення предметів; д) надати можливість одержувати найновішу інформацію та навчати навичкам її оцінки та аналізу [5, с. 21].

До можливих видів самостійної роботи з використанням інформаційних технологій можна віднести: а) тести вхідного, проміжного та вихідного контролю знань студентів. Результати тестування вносяться в електронні протоколи, студенти та викладачі можуть ознайомитися з ними в будь-який час; б) проблемно-пошукові завдання на базі Інтернет-ресурсів. Для реалізації таких завдань студенти та викладачі використовують інформаційні та комунікаційні служби Інтернету, пошукові системи, каталоги та колекції посилань. Викладач формулює для студентів певну проблему та пропонує механізм для успішної реалізації даної задачі; в) творчі завдання. Студентам пропонуються теми, за якими впродовж певного часу вони готують презентації. Викладач надає консультативну допомогу щодо змісту, джерел інформації, оформлення та захисту роботи. Результатом є комп'ютерні презентації, виконані у Microsoft PowerPoint, з використанням текстової, графічної, аудіо- та відеоінформації [5, с. 21].

Таким чином, комп'ютерні технології дозволяють відійти від традиційних форм навчання й підвищити індивідуалізацію навчальної діяльності студентів, оптимізувати засвоєння учбового матеріалу, подолати монотонність заняття, ефективно організувати самостійну роботу студентів.

Отже, одним з головних завдань організації самостійної роботи студентів є використання традиційних та інноваційних форм і методів навчання, які б, доповнюючи один одного, становили єдину систему, яку

можна адаптувати до особливостей навчального процесу в конкретному вищому навчальному закладі з метою оптимізації навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців.

Перспективи подальших пошуків у напрямку дослідження ми вбачаємо в розробці й впровадженні педагогічних умов ефективного застосування інноваційних педагогічних технологій при організації самостійної роботи студентів педагогічного коледжу.

Література

1. **Машбиц Е. И.** Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения / Е. И. Машбиц. – М. : Педагогика, 1988. – 191 с.
2. **Селевко Г. К.** Современные образовательные технологии: учебное пособие / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
3. **Атаманчук Ю.** Стан організації самостійної роботи студентів ВНЗ / Юрій Атаманчук // Рідна школа. – 2008. – № 6. – С. 46–48.
4. **Купісевич Ч.** Основы общей дидактики / Купісевич Ч. – М. : Высшая школа, 1986. – 368 с.
5. **Демченко О.** Реалізація основних підходів, методів та форм організації самостійної роботи у сучасній педагогічній практиці / Олена Демченко // Рідна школа. – 2006. – № 7. – С. 19–21.